

33 241957

København 1. august 1997.

Niels Bo Poulsen
Skydebanegade 16
1709 København V

KOPI

Kære Niels Bo Poulsen,

Tak for samtalen. Jeg synes det i laver er meget spændende, til trods for den lidt rodede artikel i Weekendavisen. Jeg troede, at der var udkommet noget konkret, eftersom sagen er blevet forsidestof og bragt i tv-avisen. Derfor ringede jeg. Det færdige resultat må jeg glæde mig til, indtil det udkommer i bogform eller i statsanklagerens redegørelse.

Jeg ved ikke om de radioudsendelser fra 1942-43, som jeg nævnte, kunne være af betydning for jeres arbejde. Interviewene blev lavet af en islandsk SS-reporter, Björnsson, og bærer numrene 2063, 2064, 2065, 2058, 931 i DR's arkiv. Jeg har selv tænkt mig at høre på dem, men de bygger om hos Danmarks Radio i øjeblikket, så jeg ved ikke hvornår jeg kan komme til det. Jeg kan lade dig vide, hvis noget er af betydning. I en samtale med en navngiven frikorpsmand fremkommer der bl.a. oplysninger om "de mange måder at bruge håndgranter på" samt oplysninger om von Schalburgs heldedød. Optagelserne er bl.a. lavet i Kaukasus.

Mine spørgsmål:

Var nogen danske divisioner involveret i forbryderiske aktioner ved Breslau (Wroclow) i 1941-42 eller i Brno i Tjcekoslovakiet i oktober 1942? Var der nogen danskere i 3. SS infanterie Ersatz-Batallion "Ost"? Lavede SS's 5. Tankbattalion, Division Wiking, nogle ugeringer og hvornår? Reporter, og senere SS-junker Björnsson, havde relation til alle disse afdelinger. Hans biografi er udkommet på Island. Den lider under det velkendte fænomen, hvor bødelerne også bliver ofre med store "tab" og mange "faldne" og hvor han giver små, og afdøde, fisk blandt sine landsmænd skylden for forskellige ting, for selv at fremstå mere uskyldig. Jeg tvivler dog på at Björnsson har deltaget i krigsforbrydelser, men han kunne meget vel have været vidne til dem. Han lever iøvrigt endnu, men jeg tvivler på at han giver oplysninger.

Jeg ville også være dig taknemmelig, hvis du kunne bekræfte overfor mig om du har stødt på en SS-fangevogter i Neuengamme i 1942-43 med relation til Danmark, som senere var ved østfronten. Vedkommende, en Islænder, var efter sigende eftersøgt af dansk politi, men blev skuldte af sin danske kone og hendes familie, og slap til Island uden rettergang i Danmark. Hvis disse lidt rygteagtige oplysninger uden arkivmæssig opbakning, som stammer fra en bog af historikeren Asgeir Gudmundsson, *Berlinarblus (Berliner Blues)*, som udkom i Reykjavik 1996, har noget på sig, så har i muligvis stødt på sagen.

Selv arbejder jeg først og fremmest med jødiske flygtninge på Island, hvor en stor del af sagerne har med Danmark at gøre. Jeg synes det er groteskt, at danske nazister, mere eller mindre sårede, har modtaget krigsskadeserstatning fra Tyskland gennem Røde kors, mens nogen af de jødiske flygtninge jeg skriver om, dels blev nægtet dansk pension, fordi de aldrig kunne arbejde p.g.a. manglende arbejdstilladelse, og også mennesker som ikke fik krigserstatning fra Tyskland fordi de danske myndigheder ikke kunne stille med det nødvendige materiale om fængslinger, Horserød-interneringer m.v., inden en frist som den tyske stat satte i 1950'erne. Nogle af de tyske og østriske jøder blev behandlet mere skidt i Danmark efter krigen end under besættelsen i 1940-1943..

Når man ser så groteske modsætninger, kan man fristes til at synes, at navnehemmelighed for evt. krigsforbrydere, eller deltagere i krigsforbrydelser ikke skal håndhæves. Arkivloven bliver svær at komme uden om, med mindre oplysningerne stammer fra russiske arkiver. Vil nogen dansk myndighed tage initiativet til retsforfølgelse af en 80-årig mand? Hvilken gyldighed har russiske akter ved danske domstole? Hvis ingen vidner findes og personen ikke kan nævnes er man lige vidt. Så er navnefrigivelse den eneste "straffe" mulighed. Men tør historikere være dommere?

Man kan glæde sig over den danske statsanklagers vilje til at yde indsats. På Island gjorde man ingenting, da det i 1992 fremkom beviser for at en på Island boende estisk person, havde løst det "jødiske problem" i Estland, før tyskerne invaderede landet. Vedkommende, som blev islandsk statsborger i 1950'erne havde som medlem i det politiske politi i Estland ansvaret for en stor del af udryddelsen af de relativt få estiske jøder. Myndighederne på Island, kom først i gang med undersøgelsen af sagen nogle få måneder før manden døde og så blev sagen lagt på is. De, der gjorde noget ved sagen, blev anklaget for hetz mod et gammelt menneske, for noget som skete for hele 50 år siden. Efraim Zuroff fra Wiesenthal centret i Jerusalem blev af en avis på Island betegnet som fjende af Island. Islandske jurister af højeste rang lagde ud med at sige at beviserne om den estiske krigsforbryder ikke var til at stole på, fordi de stammede fra KGB's arkiv.

Jeg hører meget gerne fra dig og dine kollegaer ang. mine spørgsmål og ønsker jer lykke til med jeres forskning, som skulle have været foretaget meget tidligere. Men den gang var jo alle danske historikere, mere eller mindre totalitært tænkende, og tilhængere af masseudryddelser i verdensrevolutionens navn. Jeres forskning er vel en slags bevis for rigtigheden af Bent Blüdnikows påstande.

Med venlig hilsen,

Vilhjalmur Örn Vilhjalmsón, ph.d.
Vandkunsten 6, 4. th.
1467 København K

Tel. 33 147727

København 12. august 1997.

Niels Bo Poulsen
Skydebanegade 16
1709 København V

Kære Niels Bo Poulsen,

Jeg har forgæves prøvet at få fat i dig. I håbet om at høre fra dig sender jeg flere "oplysninger", som du muligvis er interesseret i, hvis du ikke allerede kender dem.

Jeg har oversat et lille afsnit fra islandsk, som muligvis er af interesse for dig og dine kollegaer.

"Jeg skød aldrig med gevær ved fronten. Men ved Laba eller Kuban så jeg to krigsreportere, som jeg erindrer at var danske. De havde fået fat i rifler og spankulerede rundt med dem. Nogle soldater fra den Røde hær havde givet op og de (reporterne) for hen til dem og sigtede, og det så ud som om de affyrede. Jeg så dog ikke russerne falde og ved ikke hvorvidt reporterne skød dem i virkeligheden eller om de blot prøvede at skræmme dem. Bagefter synes jeg det er utroligt, hvis de har affyret skud lige bag ved vores mænd, fordi der var stor fare for at de ville ramme os i stedet for russerne. Bortset fra det, var jeg forfærdet over deres opførsel, men kunne ikke foretage mig noget. Kort tid senere mødte jeg nogle volontører fra Division Wiking. Jeg var meget forundret, da jeg i denne gruppe så en mand ved navn Jensen, som havde siddet ved et skrivebord overfor mig da jeg arbejdede på Aarhus Oliefabrik. Vi satte os ned og begyndte at tale sammen. Da fortalte han mig at han var blevet volontør og havde meldt sig til Waffen SS, lige som jeg. Det var så sanderligt overraskende at møde et kendt ansigt nede i Kaukasus. Denne Jensen blev senere hårdt såret. Han blev indlagt på et hospital i Wien og skrev til mig derfra."

Muligvis genkender du en af dine "krigsinvalidere" fra denne førnævnte oversættelse. Muligvis kender du noget til reporterens "skræmmeleg" eller "henrettelse". Det vil være mig en glæde at formidle, hvor disse oplysninger stammer fra, hvis du ikke allerede kender til dem.

Med venlig hilsen,

Vilhjalmur Örn Vilhjalmsson, ph.d.
Vandkunsten 6, 4. th.
1467 København K

Tel. 33 147727